

בעין חינוכית

בעין חינוכית מספר 135, י"ט באדר א' תשע"ד

בית המדרש "ושנתם לבנותיך" של מכללת אורות – למי? למה?

נעמה ורשאור ומוריה איילי, סטודנטיות במכללה ותלמידות בבית המדרש

במכללת אורות ישראל מתקיים בית מדרש לסטודנטיות ובו הן לומדות "תורה לשמה" בימי חמישי. הלימוד מתקיים באווירה נינוחה, ליד כוס קפה ועוגה, במתכונת של לימוד עצמי מונחה, דיונים ערים ושיעורים במגוון נושאים. המשתתפות בבית המדרש זוכות למלגה נאה.

עד כאן זה נשמע כמו סוג של מדרשה, שאף מקנה מלגה ללומדות בו. ברם, המתעניין בתכנית מגלה שעיקרה ממוקד בלימוד גמרא והלכה ברמה גבוהה על ידי הבנות. זה כבר ייחודי, ואולי מפליא בעיני אנשים מסוימים. כדי לבחון את הדבר מקרוב ראינו סטודנטיות (נשואות ורווקות כאחת) הלומדות בתכנית, ולאחר מכן שוחחנו בקצרה עם ראשי התכנית.

להלן לקט תגובות ואמירות של הסטודנטיות עצמן. "לא נגענו", ואתן (ואתם...) מוזמנות לשפוט בעצמכן איך הן תופסות את העניין.

שנגלה בפניי, החוויה עצמה מרוממת ומאתגרת. זה כיף ללמוד, אבל באמת."

❖ "ברמה הלימודית, הלימוד מחבר אותי לשורשים של ההלכה. הוא מאפשר לי להבין את הנושאים שאדם דש בעקביו ועם זאת חושף אותי לדברים חדשים. הלימוד מרחיב את השקפת עולמי ואת האופן שבו אני מסתכלת על המציאות, הן מבחינה דתית הן מבחינה כללית. הלימוד מעמיק את החשיבה שלי."

❖ "בשיעורי הלכה למדנו על שילובם של אנשים עם צרכים מיוחדים בקהילה. ראינו שלנושא הזה אין רק היבטים הומאניים אלא יש התייחסות דתית-הלכתית ברורה. נושא זה נגע בנו במיוחד בגלל שחלקנו עוסקות בחינוך מיוחד ובשילובם של בעלי מוגבלויות בכיתה ובחברה."

❖ "בית המדרש נותן לי כוח ללמוד ולהבין ואת היכולת (והאומץ) לפתוח ספר הלכה או גמרא ולהרגיש בעניינים. אני מקבלת את הביטחון העצמי ללמוד. כבר לא מפחיד אותי לפתוח ספר – ספר הלכה או דף גמרא.

אחת אמרה: "שמחתי על ההזדמנות לבוא וללמוד תורה ברמה גבוהה ועיונית, לימוד תורה שמבוסס על לימוד שכלי והגיוני ולא רק על חוויות רגשיות". אחרות אכן מספרות שהן חששו, תהו, התלבטו, חקרו את הנושא (קראו את המאמר של הרב גוטל על לימוד תורה לנשים, למשל), ובאו לבדוק את הדברים מבפנים. כל זאת, בשלב הראשוני של ההחלטה. אך אחרי שהן נכנסו פנימה, החוויות די משותפות לכולן. וכך הן מספרות:

❖ "ראשית, יש לומר שכתובת החוויות שלי מבית המדרש מצמצמת את כל הרגשות ואת המעוף שבית המדרש נותן. התיאור הכתוב לעולם לא יכול את מגוון הרגשות והתרחבות הלב שאני חווה. הלימוד בבית המדרש מפיח בי חיים. אם אני באה לפה חולה אני יוצאת בריאה (ולא רק בגלל האקמול שהחברות מביאות...). הלימוד משמח ומאתגר כאחד. הוא פותח בפני עולם רחב. ועוד לפני העולם הלימודי העשיר

עד כאן לקט מדברי הבנות.

עֵתָה רְשׁוֹת הַדִּיבּוּר לְרֵאשֵׁי הַתְּכָנִית :

שאלה : מחילה על השאלה, אך הדבר החשוב ביותר לבנות ללמוד זה גמרא והלכה בעיון?

הרב יהודה (הרב ד"ר יהודה אלטשולר, מלמד בבית המדרש, מרצה בהתמחות להיסטוריה) :

"התורה שבעל פה היא קודם כל שפה, והבנת השפה הכרחית להבנת התרבות. את השפה הזו דיברו ומדברים כל לומדי התורה. את יסודות השפה ומרכיביה אנו מנסים לטעום בבית המדרש שלנו. בעיניי, הבנה משמעותית של התורה מצריכה היכרות בסיסית (לפחות) של השפה. בלעדיה נשאר אדם כעומד ומתבונן מהצד אך בלי להיות שותף".

שאלה : האם לדעתך תשובה זו נכונה לכל הבנות? כולן צריכות ללמוד גמרא?

הרבנית עדינה (הרבנית ד"ר עדינה שטרנברג, מלמדת בבית המדרש, מרצה בהתמחות לתושבע"פ) :

"אינני סבורה שכל הבנות חייבות ללמוד גמרא (אם כי כדאי שלכולן יהיו הכלים לעשות זאת). זהו לימוד שדורש עבודה נפשית ומחשבתית, וחשוב שייעשה מתוך רצון ושמחה. לכל בת יש דרך אחרת לעבוד את ה' ולהתחבר לעולמה הדתי.

לדעתי, לימוד גמרא הוא חשוב למי שמתעניינת בעולם הדתי שלה, מסתקרנת לגביו וחשוב לה להבין אותו ברמה עיונית ולא רק באופן אמוני. הוא חשוב גם למי שרוצה להבין את השיח התורני, להבין את עולם המושגים של רבותינו הראשונים והאחרונים שמנחים את התנהגותנו היום-מיומית. בעיקר הוא חשוב למי שרוצה להבין את עולם המצוות והעשייה הדתית, את משמעות הפרטים ואת הרעיונות הגדולים שמאחוריהם".

אני לומדת להבין את המקורות של הדברים שעד עכשיו קיבלנו כמובנים מאליהם. אני מקבלת את הבסיס של הדברים שאנחנו עושות בחיים. הגמרא היא הבסיס של החיים הדתיים שלי".

❖ "אחת החוויות החשובות שלי בבית המדרש הייתה כאשר עסקנו בנושא שהיה נראה לנו יחסית תאורטי – מחלוקות הראשונים בהגדרה המדויקת של מלאכת קושר באיסור שבת. לאחר שהעמקנו בשיטות השונות והתייחסנו לכל המקרים המדוברים בגמרא, הבנו שסוגיה זו נוגעת גם לשאלות רלוונטיות מהחיים שלנו, כגון הדרך הנכונה לקשור מטפחות או צעיפים בשבת.

❖ אין אנחנו מסתפקות רק בלימוד המקורות, אלא מעמיקות את התובנות שלנו בנוגע לעולם ההלכה. הלימוד מגיע תמיד בסוף לרעיון. מאחורי ההלכה יש רעיונות גדולים שמצטרפים למציאות היום-יומית. הרעיונות גם מחברים בין הלכות שונות ויוצרים עולם רעיוני ותפיסתי שלם ומורכב".

❖ "בשיעורים קיבלנו תפיסה עמוקה יותר של היחס בין שבת ובין יום טוב. בעקבות עיון במשניות שבת, ובמקום המרכזי שאיסור הוצאה מרשות לרשות תופס שם ובמסכת בכלל, ומתוך השוואה להיעדר האיסור של טלטול ביום טוב, הגענו לתובנה החשובה שהתורה מכוונת לאופי שונה של שבת לעומת יום טוב. בעוד שהימים הטובים מאופיינים ביציאה מן הבית, בעלייה לרגל, באכילה ובשתייה משותפים – השבת מתאפיינת בהתכנסות אל הבית פנימה ובהכנסת הקדושה אל המרחב האישי של האדם".

הלימוד בבית המדרש מתקיים בכל יום חמישי (בתקופת הלימודים) מהשעה 9:00 עד 16:15 ומוקדש בחלקו ללימוד הלכה ובחלקו ללימוד גמרא. ניתן להצטרף גם בסמסטר זה וגם בשנה הבאה.
לפרטים : הרב יהודה אלטשולר 052-6071627 או הרבנית עדינה שטרנברג 050-6753370

ניתן לעשות מנוי אישי (ללא עלות) על דפי "בעין חינוכית". נא לפנות לשרון : sharonz@orot.ac.il.